

Motivering toepassen onderhandelingsprocedure zonder aankondiging met de partij WENR in kader van de genetische en ecologische analyses voor de wolf.

Aanleiding

BIJ12 heeft de afgelopen jaren Wageningen Environmental Research (WENR) opdracht verleend om de genetische analyses en ecologische duiding uit te voeren in verband met a) de monitoringsplicht voor de wolf en b) de tegemoetkomingen die de provincies doen in verband met de faunaschade die veroorzaakt wordt door de wolf. Het voortraject is gestart in november 2024 met een eiseninventarisatie bij de provincies, waarna in maart tot met april 2025 een schriftelijke marktconsultatie is uitgevoerd via TenderNed. In mei en juni 2025 heeft BIJ12 gesprekken met geïnteresseerde marktpartijen en met experts gevoerd voor verdere verkenning van de markt.

Deze verkenning en consultatie heeft destijds geleid tot de conclusie dat er geen andere geschikte marktpartijen beschikbaar zijn die voornoemde genetische analyses en ecologische duiding kunnen uitvoeren gezien de eisen die aan de opdrachtnemer worden gesteld. De huidige overeenkomst met WENR eindigt eind 2025, maar BIJ12 heeft nog steeds behoefte aan dezelfde diensten. In deze notitie wordt ingegaan op de relevante regels, eisen en motivering om opnieuw gebruik te maken van de onderhandelingsprocedure zonder aankondiging als bedoeld in artikel 2.32 lid 1 sub b onderdeel 2 Aanbestedingswet 2012, waarmee met WENR een nieuwe (opvolgende) overeenkomst kan worden gesloten voor dezelfde dienstverlening.

Aanbestedingswetgeving

Bij het aangaan van overheidsopdrachten is BIJ12 gebonden aan de vigerende wet- en regelgeving met betrekking tot het Europees en nationaal aanbestedingsrecht. Uitgangspunt is dat opdrachten boven de 50.000 euro in concurrentie worden uitgezet en boven de Europese drempelwaarde volgens de Aanbestedingswet 2012 openbaar worden aanbesteed. De Europese richtlijn respectievelijk de Aanbestedingswet 2012 voorzien in een uitzondering op die regel waarbij onder specifieke voorwaarden direct met één partij onderhandeld mag zonder aankondiging. Deze voorwaarden zijn vastgelegd in artikel 2.32 van de Aanbestedingswet 2012. Voor deze opdracht is artikel 2.32 lid 1, onderdeel b, sub 2 van belang, namelijk dat mededinging om technische redenen ontbreekt. Om op deze uitzondering een beroep te kunnen doen moet aan twee cumulatieve voorwaarden worden voldaan, te weten:

- a. Er zijn technische (of artistieke) redenen of redenen van bescherming van uitsluitende rechten; en
- b. Die redenen maken het noodzakelijk de opdracht aan de betreffende enige ondernemer te gunnen en de aanbestedende dienst niet kan worden verweten dat zij zichzelf in deze afhankelijke positie heeft gebracht.

Eisen partij

De eisen die aan de opdrachtnemer voor het uitvoeren van de genetische en ecologische analyses op de wolf worden gesteld zijn vastgelegd op basis van de Europese verplichtingen ten

aanzien van de monitoring van de wolf en de eisen van de provincies ten aanzien van de schadevergoedingsregelingen. Hieruit volgt dat een opdrachtnemer dient te voldoen aan de volgende eisen:

1. Wetenschappelijk en gespecialiseerde uitvoering van analyses. Opdrachtnemer dient kennis van en ervaring te hebben met genetisch onderzoek op wilde dieren, het kunnen onderscheiden van DNA-profielen van verschillende soorten wilde (roof)dieren en mogelijk hybridisatie en het onderscheiden van verschillende profielen van individuen binnen de wolvensoort. Opdrachtnemer dient in staat te zijn deze analyses uit te voeren op basis van slechte kwaliteit DNA-monsters.
Daaraan gerelateerd is vereist dat de opdrachtnemer beschikt over ecologische kennis en ervaring, die nodig is om de profielen te kunnen duiden en wat dit betekent voor de status van wolven en wolvenroedels, niet alleen in Nederland maar ook in buurlanden in verband met de migratie van de wolf.
In verband met de slechte kwaliteit van de DNA-monsters dient opdrachtnemer een forensisch niveau van werken toe te passen, welke zich uit in hoogstaande eisen van het laboratorium en de daar aanwezige technologie, alsook de eisen aan het werkproces en de laboratoriumwerkers. Opdrachtnemer dient kennis en ervaring te hebben met het werken op dit niveau.
2. Internationale samenwerking met het CEWolf consortium is van groot belang in verband met de duiding van de DNA-profielen. Opdrachtnemer dient aangesloten te zijn bij het consortium of binnen afzienbare tijd aan te kunnen sluiten, en gebruik te maken van de in het consortium toegepaste werkwijzen.
3. Opdrachtnemer heeft ervaring en kennis met dossiers waarbij een groot maatschappelijk belang speelt. De wolf is een belangrijk onderwerp in het politieke en maatschappelijke debat in Nederland. Fouten of vertragingen in het wetenschappelijke proces, de rapportage of communicatie vormen een groot afbreukrisico met financiële, ecologische of reputatieschade tot gevolg. Opdrachtnemer dient hierom een ononderbroken doorgang en snelheid van de diensten te garanderen vanaf het begin van de opdracht.

Motivering onderhandelingsprocedure zonder aankondiging

WENR heeft de afgelopen jaren bewezen de diensten te kunnen leveren en daarbij te voldoen aan de eisen van het wetenschappelijk niveau van de verschillende disciplines, de internationale samenwerking en de maatschappelijke gevoeligheid van het wolvendossier. BIJ12 heeft onderzocht of op dit moment andere marktpartijen dan WENR in staat zijn op de benodigde dienstverlening op basis van de genoemde vereisten kunnen verlenen. De uitkomst van dit onderzoek heeft het volgende beeld opgeleverd:

Voorwaarde a: Er is slechts een marktpartij die aan de vereisten van de dienstverlening kan voldoen (technische redenen).

1. *De markt is van nature zeer klein*

De betrokken medewerkers van BIJ12 en de verschillende provincies hebben ondanks hun jarenlange ervaring en (inter)nationale netwerk slechts een beperkt aantal

marktpartijen kunnen aanwijzen die de kennis en kunde hebben om het werk van dit wetenschappelijk niveau te kunnen uitvoeren. Het aantal aanbieders op het gebied van genetica en ecologie van wilde roofdieren is zelfs op Europees niveau klein. Vaak is maar één instantie per land aanwezig met kennis van dit onderwerp en zijn deze gericht op de ecologie van het eigen land. Het aantal mogelijke geschikte partijen is daarmee zeer beperkt.

2. *Een openbare marktconsultatie via TenderNed heeft niet geleid tot interesse van geschikte partijen*

Naast de publicatie op TenderNed (op datum 13 maart 2025 met kenmerk TN 516338) is ook een aantal partijen direct aangeschreven om te reageren op de marktconsultatie, die mogelijk geschikt werden geacht. De openbare marktconsultatie heeft niet geleid tot interesse van partijen die geschikt zijn, enerzijds omdat ze hebben aangegeven niet naar de opdracht te willen meedingen, anderzijds omdat ze niet aan de eisen ten aanzien van kennis en ervaring voldoen.

Voorwaarde b: de technische redenen maken het noodzakelijk om de opdracht aan de enige marktpartij te gunnen en de aanbestedende kan niet worden verweten zichzelf in deze afhankelijke positie te hebben gebracht.

1. *Mogelijkheid van een redelijk alternatief?*

Er is onderzocht of de opdracht in logische stukken op te delen is die apart aanbesteed kunnen worden waardoor toch mededinging kan worden gecreëerd. De nadruk op de wetenschappelijke en technische uitdaging ligt met name in de eerste en laatste delen van het analyseproces. Het eerste deel gaat over het verwerken van een DNA-monster van slechte kwaliteit tot een product waarop een goede genetische test kan worden uitgevoerd. Het laatste deel is de duiding van de resultaten van de genetische test in het licht van de aanwezige kennis van DNA-profielen van soorten en individuen. Het tussenliggende deel is het uitvoeren van de genetische test zelf, wat redelijk standaard laboratoriumwerk is dat wellicht door andere partijen uitgevoerd kan worden. Het op deze manier opknippen van de werkzaamheden vereist echter twee extra vervoermomenten (van WENR naar de andere partij en dan van de andere partij terug naar WENR), waarmee nieuwe risico's op treden zoals contaminatie en degradatie van de monsters. Ook vertraagt het proces in verband met de logistieke uitdagingen. Gezien nauwkeurigheid en voortgang die vereist is in verband met de maatschappelijke druk op dit dossier is dit geen aanvaardbare werkwijze. Bovendien zal voor de grootste bulk van het werk WENR nog steeds de enige geschikte partij vormen.

Andere werkbare alternatieven voor het opdelen of anders inrichten van de opdracht zijn niet aanwezig.

2. *Aanbestedende dienst kan niet verweten worden zichzelf in deze positie te hebben gebracht*

BIJ12 is gebonden aan specifieke eisen die worden gesteld aan de uitvoering van deze genetische analyses en ecologische duiding en kan daar niet eigenhandig van afwijken of andere eisen voor hanteren. Het is dan ook niet aan BIJ12 te wijten dat de specifieke (hoge) eisen die aan de betreffende dienstverlening worden gesteld door BIJ12 worden veroorzaakt. De noodzakelijkheid om de diensten opnieuw bij WENR weg te zetten is niet aan BIJ12 zelf te wijten.